

Informace a pravdivost

Běžně se uvažuje tak, že říkáme: informace by měla být srozumitelná, pravdivá a věcná (relevantní, relativně závažná). Ale to jsou požadavky na člověka (na lidi). Daleko víc a zejména dříve než na druhé lidi jsme odkázáni na informace, které pocházejí z jiného zdroje (z jiných zdrojů). A tam to všechno platí jinak. Informace, které získávají astronomové pozorováním oblohy, pocházejí od hvězd, ale někdy „jen“ od našich planet, někdy od náhodných planetek nebo asteroidů, jindy od celých hvězdokup, galaxií, galaktických kup atd., a všechny tyto informace musí být nejprve jakožto informace zpracovávány, a to velmi kriticky, „vědecky“ zpracovávány. Nemůžeme sice předpokládat, že by nás hvězdy třeba chtěly klamat, ale můžeme se klamat sami, když budeme ty informace špatně, nesprávně interpretovat („dešifrovat“). Jaký by mělo smysl požadovat na hvězdách, aby informace o nich, které se k nám dostávají, byly „srozumitelné“ nebo „pravdivé“? A kdo bude rozhodovat jiný o tom, jsou-li ty či ony informace „věcné“, než zase my sami? Vlastně bychom měli za „informace“ považovat všechny „stopy“, které po sobě kterékoli skutečnosti zanechávají, a to jen díky tomu, že „skutečnosti“ jakkoli veliké pomíjejí, takže po čase z nich zbývá jen něco, zatímco to, co se k nám dostává jako „informace“, musí být nejprve dešifrováno, abychom vůbec něco o oněch již dnes neexistujících nebo docela jinak existujících skutečnostech dokázali rozpoznat resp. poznat. Když byly poprvé zaregistrovány „signály“ z nějakého nebeského tělesa (víc jsme o tom nemohli vědět), a když tyto signály vykazovaly nezvyklou, pozoruhodnou pravidelnost, vznikla domněnka, že jde možná o signály jiných živých a myslících bytostí. Teprve po čase bylo nalezeno jiné vysvětlení, jiná interpretace. Ty signály, tj. ty „informace“ nebyly původně nepravdivé; mylný byl jen jejich výklad. Takže proč by nemohl být mylný i náš výklad (nebo předpoklad), že informace nemůže být nepravdivá? Vždyť na vzniku informace se přece podílíme, jsme „spolukonstruktéry“ informací – už tím, že je za informace o něčem dalším vůbec chápeme.

(Písek, 130530-2.)